

Jaarverslag over 2021

DOOR: TOM KREUNING, secretaris

Algemeen

Het jaar 2021 werd wederom overheerst door maatregelen om de coronapandemie een halt toe te roepen. De meeste activiteiten konden min of meer wel doorgang vinden maar vaak in aangepaste vorm en/of online. Het Gilde heeft de rug recht kunnen houden en het opleiden van nieuwe molenaars is ook in het verslagjaar weer gelukt.

Coronavirus

De Algemene Ledenvergadering, de theorielessen, de cursussen, de Nationale Molendagen en de uitreiking van de getuigschriften door De Hollandsche Molen werden geschrapt of digitaal/online gehouden.

De maatregelen die de overheid nam om het virus in te dammen, werden door De Hollandsche Molen in samenwerking met het Gilde nauwlettend in de gaten gehouden en aan alle leden bekendgemaakt. Er kon weer wat meer in 2021, maar aan het eind van het jaar was er toch weer een lockdown en moesten de molens opnieuw hun deuren sluiten.

Online streaming

We zijn er allemaal aan gewend geraakt om online te vergaderen en de theorielessen online te volgen. Dit zal in de toekomst het nieuwe normaal worden. Het Gilde heeft een abonnement bij ZOOM en de afdelingen kunnen dit na overleg gebruiken voor vergaderingen en theorielessen.

Vuurwerk

Ook in 2021 was er een totaal vuurwerkverbod tijdens oud en nieuw en dat was opnieuw een direct gevolg van de pandemie. In 2021 is er gelukkig geen enkele molen slachtoffer geworden van vuurwerk. Het Gilde is voorstander van een blijvend verbod.

Bestuur

Bestuurssamenstelling

Het bestuur bestaat sinds de Algemene Ledenvergadering van 3 april uit Erik Kopp (voorzitter), Tom Kreuning (secretaris), Geert Jonker (penningmeester), Annemie Driessen (afdelingscoördinator), Kees Kammeraat (opleidingscoördinator) en Peet Wessels (PR en communicatie).

Samenwerking

De samenwerking met vereniging De Hollandsche Molen (DHM), het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde (AKG) en het Gild Fryske Mounders (GFM) was ook dit jaar zeer prettig. Tweemaal per jaar komen de voorzitters bij elkaar in het zogenaamde Voorzittersoverleg.

Op de agenda staan altijd de punten veiligheid, lesmateriaal en internationale samenwerking. Ook wordt er samengewerkt op het gebied van het ontwikkelen van specialisaties. Het Gilde heeft de ledenvergadering van het Gild Fryske Mounders bezocht.

Onze werkgroep Immaterieel Erfgoed onder leiding van Bas de Deugd heeft in Utrecht de *Immaterieel Erfgoeddag* van het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN) bezocht. Internationaal was er contact met veel molenaars via de werkgroepen en de *Internationale Molenaarsconferentie*. De komende tijd wordt het internationale netwerk nog meer uitgebreid en zullen er meer conferenties/werkgroepen over het ambacht van molenaar worden georganiseerd. Er zijn vergevorderde plannen om de handboeken en de lesbrieven in het Engels te vertalen.

Jong Ambacht

Het bestuur is benaderd door een aantal jonge molenaars die wat meer eigen inbreng willen hebben. Een jonge molenaar is iemand van 14 tot 30 jaar en dan gaat het om 64 geslaagde windmolenaars en 111 molenaars in opleiding. Het bestuur heeft hen aangeboden om deel te nemen in het landelijk bestuur of een commissie te vormen onder het landelijk bestuur. In 2022 wordt een landelijke *Jonge Molenaarsdag* georganiseerd. Het gesprek krijgt een vervolg en Peet Wessels is aanspreekpunt.

Archief

Het archief van het Gilde is opgeschoond en doorgewerkt. Tot ongeveer 2003 bestond dit uit een papieren archief en daarna is dit een digitaal archief. Er bleek nog een gedeelte van het archief te ontbreken. Na wat speurwerk bleek er bij een vroegere secretaris nog een grote hangmappenkast te zijn met onder andere de ontbrekende stukken die nog uitgezocht moeten worden. Er zijn helaas bijna geen foto's opgenomen in het archief. Het archief is nog steeds ondergebracht in een Shurgard-box in Alkmaar.

Over het toegankelijk maken en de juiste manier van opslag van het digitale archief wordt nog nagedacht. Op de website komen er steeds meer documenten beschikbaar.

Evert Smit Biotoopprijs

Er zijn een aantal voordrachten binnengekomen voor de Evert Smit Biotoopprijs. Door de coronapandemie was er geen mogelijkheid om een uitreiking te organiseren. De uitreiking is daarom doorgeschoven naar het jubileumjaar 2022. Er zullen dan twee prijzen worden uitgereikt: een voor watermolens en een voor windmolens.

Uit de nalatenschap van Evert Smit ontving het Gilde van zijn weduwe, Uschi Smit-Misch, een schilderij van Frans Mars met daarop oliemolen De Bonte Hen in Zaandam. Tevens twee tekeningen van de hand van kunstenaar Barend Siebie van het inwendige van oliemolen Het Pink met de drukpers waarmee in de oorlog een drukkerij op windkracht in bedrijf was.

Financiën

Jaarrekening

Over het algemeen kan geconstateerd worden dat de ramingen voor de inkomsten en uitgaven goed zijn geweest. Door de pandemie zijn de uitgaven lager geweest dan in een normaal jaar, terwijl de inkomsten niet door de pandemie zijn beïnvloed.

Het jaar werd afgesloten met een batig saldo van bijna € 27.000 wat voor € 12.475 te danken is aan een aantal giften/donaties voor ons jubileum. Kosten voor het jubileum zijn er in 2021 nog nauwelijks geweest.

Leden

De ledenadministratie wordt al jaren verzorgd door Willem Boender en is eind 2021 overgenomen door Piet van Doorn.

Het ledenaantal is met 95 gestegen: van 2.582 op 1 januari tot 2.677 leden op 31 december. Dit is een toename van bijna 3 %.

Overzicht actieve ledenbestand

		2021	+/-	2020	2019	2018	2017
Geslaagde leden	Windmolen	1559	56	1503	1498	1482	1436
	Watermolen	72	-1	73	71	67	64
Leden in opleiding	Windmolen	807	25	782	752	765	736
	Watermolen	65	8	57	60	65	66
Donateurs		121	11	110	106	58	47
Jeugdleden		19	1	18	15	14	20
Molengids		54	7	47	48	45	36
Buitengewone leden		42	2	40	48	31	32
Ereleden		6	-	6	6	6	6

De tabel bevat een aantal dubbelingen zoals molenaars die zowel wind- als watermolenaar zijn en molenaars die geslaagd voor de een en in opleiding zijn voor de ander.

Opleidingen

Twee grote onderwerpen vroegen in 2021 de aandacht. Beide hebben al een (te) lange geschiedenis in het Gilde.

Het eerste is de begeleiding/training/coaching van instructeurs en nieuwe instructeurs. Vanwege hun rol in de kwaliteit van onze opleiding is dit een belangrijke zaak. Het tweede grote onderwerp is het opzetten van een opleiding voor (slechts) één molenfunctie. Uit de gehouden peiling bleek dat veel leden moeite hebben met de huidige opleiding, omdat deze door de brede inhoud te weinig aansluit bij hun situatie. Ook gaven velen aan de omvang van de lesstof onnodig groot te vinden en zo een (te) grote studielast oplevert. De verwachting is ook, dat meer maatwerk in de opleidingen het hier en daar bestaande molenaarstekort kan verminderen. Op de Opleidingsraad van 2 oktober is besloten een eerste schets voor zo'n molenfunctie-gerichte opleiding op te zetten.

Lesmateriaal

De *Basisopleiding Vrijwillige Molenaar* is in 2021 opgefrist en wordt sinds het najaar uitgegeven aan nieuwe leden. Enkele kleine verbeteringen zijn aangebracht en de naam is veranderd in *Handboek Molenaar*.

Bij de Handboeken is een zogenaamde leeswijzer samengesteld. Doordat hierin een opbouw als lesboek ontbreekt, is het voor veel mensen lastig om onderscheid te maken tussen hoofdzaken en

bijzaken. Een leeswijzer kan hierbij helpen. Een beknopte versie van de leeswijzer is inmiddels toegevoegd aan het Handboek (versie 2021). Een uitgebreidere versie –gekoppeld aan de *bijbehorende* exameneisen – wordt op de website geplaatst.

Het bestuur beraadt zich op het samenstellen van digitaal lesmateriaal, bijvoorbeeld met korte filmpjes. Dit kan dan een waardevolle aanvulling vormen op de Handboeken: ‘zien’ in plaats van ‘lezen’ is voor velen een goede aanvulling bij de instructie. Jongere Gildeleden kunnen bij het samenstellen zeker een grote rol spelen.

Lesavonden

De Weercursus van David Henneveld is deze keer aangeboden voor leden-in-opleiding in het noordoosten van ons land en is gegeven op 9, 16 en 23 september in Hattem. Er waren 40 tot 50 deelnemers. Dit initiatief voorziet in een behoefte en zal voortgezet worden.

Binnen de afdelingen zijn de theorieavonden waar mogelijk doorgegaan. Dat lukte niet altijd en enkele afdelingen hebben daarop deze avonden online aangeboden. Een voordeel daarvan bleek onder andere dat de reisafstand geen verhindering vormde om mee te doen. Ook konden gemakkelijk leden van andere afdelingen aanhaken. Deze mogelijkheid kan nog meer worden benut en gaat als actiepoint mee naar het nieuwe jaar.

Opleidingsraad

De Opleidingsraad heeft tweemaal online vergaderd. Diverse zaken zijn hierop besproken, waaronder de komende naamswijziging van de vereniging in *Gilde van Molenaars*. Verdere zaken over de opleiding waren de lesstof en de examenperiodes die in 2022 naar vier periodes gaan. De verslagen van deze vergaderingen staan op de website.

Examens

In 2021 zijn 85 examens afgenomen waarbij 82 kandidaten slaagden. Dat is een slagingspercentage van 96 %. Het totaal aantal geslaagde windmolenaars komt hiermee op 2.385 en het totaal aantal geslaagde watermolenaars op 101. De honderdste watermolenaar is Robert Hoffman die ook al geruime tijd windmolenaar is.

	Kandidaten	Geslaagden	Procentueel
Watermolenaars	3	3	100 %
Windmolenaars	82	79	96 %
Totaal	85	82	96 %

Veiligheid

In 2021 is een inhaalslag gemaakt met het aanstellen van keurmeesters Valbeveiligingsmiddelen. Vrijwel alle afdelingen beschikken nu over één of meer keurmeesters.

Het begint gewoonte te worden om incidenten, ongevallen en gevaarlijke situaties te melden. Er zijn dit jaar negen incidenten met materiële schade gemeld. Twee keer schiet de vangbalk van de haak, twee keer draait een losgeslagen molenzeil of zwichtlijn om de molenas. Ook slaat een zak graan om de luiaas, is er een roedebreuk, valt een waarschuwbord van de stelling op de stoep, ontstaat er

schade doordat de molenaar gaat kruien terwijl het gevlucht nog vast staat met kettingen en breekt een koningspil vlak onder het bovenrondsel. Er hebben zich twee ongevallen met ernstig persoonlijk letsel voorgedaan. Een leerling-molenaar valt bij het schoonmaken tussen de planken van de luizolder door op de steenzolder en een molenaar die alleen op de molen was, valt van een trap en bleek niet meer in staat iemand te waarschuwen. Verder ontstond er een gevaarlijke situatie bij het afzeilen: terwijl de afzetting van het gevlucht werd weggehaald door de ene molenaar en haalde de andere molenaar de vang op om het gevlucht een end verder te zetten. Bij het afwikkelen en de nazorg van de ongevallen met persoonlijk letsel werd goed gebruikgemaakt van het dit jaar ingestelde ondersteuningsteam bij calamiteiten.

Communicatie en PR

Sociale media

De Facebookpagina van het Gilde wordt goed onderhouden. Elke week wordt het weerbericht van David Henneveld op de website en op Facebook gezet. De pagina heeft meer dan 1.000 volgers. Instagram heeft ongeveer 600 volgers en de verzameling molenaarsportretten breidt nog steeds uit (@gildevanmolenaars).

Website

De website heeft een opknapbeurt gehad. De indeling is logischer gemaakt, bestanden zijn opgeschoond om het zo gebruiksvriendelijk en aantrekkelijk mogelijk te maken. Er zijn meer foto's toegevoegd en het aantal leesbestanden is behoorlijk uitgebreid doordat alle *Informaties* zijn gedigitaliseerd en ook alle Gildebrieven.

Gildebrief

De Gildebrief is weer viermaal verschenen met 32 tot 36 bladzijden per nummer. De redactie is in handen van Bas de Deugd (hoofdredacteur) met Mark Dwarswaard als eindredacteur en Barend Zinkweg als tekstredacteur. De stroom interessante artikelen die door onze leden aangeleverd worden, zorgt voor een zodanige hoeveelheid kopij dat de redactie blij is met de uitbreiding van het aantal bladzijden. Hierdoor kunnen met name meer foto's en ook grotere foto's geplaatst worden.

Jubileum

In 2021 is al volop begonnen met de voorbereiding van het vijftigjarig jubileum van het Gilde in 2022. De jubileumcommissie onder voorzitterschap van Peet Wessels heeft al een heel programma samengesteld. De jubileumcommissie bestaat uit: Ramon Kroes, Nico Willems, Thomaz van Os, Bas de Deugd, Jos Betting en Jesse in 't Veld.

Het jaar 2022 wordt het *Jaar van de molenaar*. Er worden activiteiten georganiseerd door de afdelingen waarin elke maand een andere afdeling centraal staat.

Verder is het plan opgevat dat op 9 april 2022 zoveel mogelijk molenaars hun molen te laten draaien. Om zoveel mogelijk molenaars in de gelegenheid te stellen mee te doen, kan dit is dus eventueel zonder bezoek of andere afleidende zaken. Het is de bedoeling om zoveel mogelijk bekendheid voor het Gilde te krijgen.

Er is hard gewerkt aan een jubileumboek over vijftig jaar Gilde. De redactiecommissie bestaat uit Dick Jan Braaij, Eric Zwijnenberg, Klaas Zaal jr., Pedro Germes, Rick Bakker en Tom Kreuning.

Het boek verschijnt in het voorjaar van 2022. Met hulp van uitgeverij Matrijs zijn fondsen aangeschreven voor een financiële bijdrage aan het jubileumboek.

Ondersteunende diensten

Bliksembeveiligingscontrole

Het was weer een druk jaar voor deze gratis service van het Gilde kan door leden worden aangevraagd via de website. Het team van coördinator André Canrinus heeft 89 molens gecontroleerd en er zijn in totaal 149 adviezen uitgebracht. Dit zijn er minder dan het jaar hiervoor, terwijl er meer molens gecontroleerd zijn: een ontwikkeling die al een paar jaar merkbaar is. Naarmate molens regelmatig gecontroleerd worden, neemt het aantal per molen uitgebrachte adviezen af. Het loont dus om molens regelmatig te blijven controleren. Zoals elk jaar is de aardingskabel ook nu weer letterlijk de zwakke plek in de schakel, direct gevolgd door contactproblemen rond de roeden en de askop. Het afgelopen jaar werden er duidelijk minder problemen rond het aardingssysteem gemeten. Dit kan heel goed te maken hebben met de ‘normale’ zomer, waardoor de grote tekorten aan grondwater minder of geen rol speelden. De invloed van het klimaat is ook hier zichtbaar.

Verzekeringen

Elk lid is nu via de contributie volledig verzekerd tegen Wettelijke Aansprakelijkheid (WA). Dit geldt zowel voor schade aan molens als aan personen of zijn/haar eigendommen. Daarnaast kan men nog steeds de ongevallenverzekering afsluiten. Dit is een verzekering die bij invaliditeit uitkeert aan de verzekerde en bij overlijden aan de nabestaanden. Deze is verplicht voor leden-in-opleiding en vrijwillig voor geslaagde leden tot 85 jaar. Per 1 januari 2022 zal de leeftijdsgrens voor de ongevallenverzekering komen te vervallen. Het verzekeringssecretariaat is in handen van Jan Wieffer.

Vertrouwenspersonen

Ada Meurs en Willem van Breenen zijn de vertrouwenspersonen van het Gilde. Zij hebben zich met een aantal meldingen beziggehouden. Het Gilde is bezig met het ontwikkelen van een beleid om Me-Too-achtige gevallen te voorkomen om het in 2022 te kunnen invoeren. Het Gilde hoopt hiermee voor iedereen een veilige omgeving te scheppen.

Tot Slot

Het bestuur dankt alle leden voor hun vrijwillige inzet: molenaars, instructeurs, molenaars-in-opleiding, molengidsen, vrijwilligers in een molenwinkel of anderszins, bestuursleden van alle afdelingen, leden van de verschillende commissies en ondersteunende diensten en onze donateurs. Door uw inzet blijven de molens draaien en malen.